

MOTTATT

18 NOV 2014

Kulturdepartementet

18 NOV 2014

2014/3096-029

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Politiets sikkerhetstjeneste
Den sentrale enhet

Postboks 4773 Nydalen,
0421 OSLO
post@pst.politiet.no
Tlf.nr. 23 30 50 00
Faksnr. 23 30 51 20
Besøksadresse:
Nydalen allé 35, Oslo

Kontaktperson:

Deres ref.: 14/3096
Vår ref.: 201400523-6
Dato: 14. november 2014

Høring - registrering av innsamlinger

PST viser til høringsbrev av 20. august 2014 der det legges frem forslag om å oppheve lov om registrering av innsamlinger og endre lov om register for frivillig virksomhet. Høringsfristen er 21. november 2014.

Om arbeidsgrupperapporten

PST var representert i Kulturdepartementets arbeidsgruppe som ble nedsatt blant annet med det formål å kartlegge useriøse pengeinnsamlinger.

Sammen med Økokrim, tok PST i dette arbeidet til orde for økt kontroll av innsamlingsaktiviteter. Et ønske om økt kontroll med innsamlingsaktiviteter, er i tråd med den bekymring PST jevnlig har gitt uttrykk for når det gjelder sammenhengen mellom enkelte innsamlingsaktiviteter og finansiering av terrorisme. I våre årlige trusselvurderinger fra 2013 og 2014 pekes det for eksempel på at de etnisk homogene, ekstreme islamistiske miljøene i Norge er små og holder en lav profil i norsk offentlighet, samtidig som de støtter militante islamistiske grupper i deres tidligere hjemområder. Disse gruppene støttes primært gjennom pengeinnsamling og propagandavirksomhet. Det vil være av stor betydning for det forebyggende arbeidet i denne sammenheng om vi i større grad enn i dag får kunnskap om eksisterende pengeinnsamlinger.

Pliktig eller frivillig registrering

PST ser at det også er mange gode grunner for at rammeverket for frivillig arbeid, herunder pengeinnsamlinger, ikke skal være for stringent. Strenge rammer er lite forenlig med prinsippet om organisasjonsfrihet. Vi ser imidlertid at det i økende grad er tette forbindelser mellom innsamlingsaksjoner i frivillig regi og terrorfinansiering, og er derfor av den oppfatning at dette er av en slik alvorlighetsgrad at økt kontroll bør tilstrebes. Dette til tross for at det ikke kan dokumenteres at andelen useriøse aktører er betydelig.

Slike forbindelseslinjer er uheldig for frivillig sektor, og PST tror derfor at en registreringsplikt, med tilpasset omfang og spisset nedslagsfelt, vil kunne være en fordel for det store flertallet av seriøse frivillige organisasjoner.

En registreringsplikt der organisasjonen kun skal oppgi hvorvidt den driver med pengeinnsamling, vil gi verdifull informasjon for det forebyggende arbeidet. Det er som utgangspunkt, for vårt formål, ikke nødvendig at det stilles detaljerte krav til forhold organisasjonen må belyse som ledd i en slik registrering. For eksempel har krav om at organisasjonen må oppgi hvor stor andel av de innsamlede midler som skal benyttes til formålet liten verdi for vårt formål.

En registreringsplikt, slik vi ser for oss, vil være av mindre omfang enn dagens frivillige registrering etter lov om registrering av innsamlinger og dermed tilsvarende en mindre byrde for organisasjonene. Registreringsplikten vil da ikke kunne hevdes å være et stort inngrep i prinsippet om organisasjonsfrihet. Samtidig vil en slik plikt etablere åpenhet og gi oss viktig kunnskap om hvor i samfunnet pengeinnsamlinger skjer, og vil i seg selv kunne være et uttrykk for organisasjonens seriøsitet. Det vises til at gjeldende rett i Danmark nå er obligatorisk registrering, hvilket blant annet letter politiets arbeid i å vurdere hvorvidt innsamlingen går til et lovlig formål.

I praksis vil registreringen kunne innføres som en enkel avkrysningsmulighet, for eksempel knyttet til registrering i Enhetsregisteret. Det må selvsagt vurderes hvordan en slik plikt skal avgrenses, for å unngå at registreringsplikten blir av et slikt omfang at for eksempel innsamling til klasseturer og korpsarrangementer omfattes.

Lovforslaget, om å oppheve lov om registrering av innsamlinger samtidig som frivillig registrering videreføres i lov om frivillighet, vil ikke endre dagens situasjon hva gjelder PSTs behov for mer kunnskap om pengeinnsamlinger. Situasjonen vil imidlertid heller ikke bli endret i negativ forstand. PST er derfor ikke i mot lovforslaget som sådan, men vi mener at behovet for økt kunnskap og åpenhet om pengeinnsamling tilsier at innføringen av en enkel, men obligatorisk registrering må vurderes.

Forslaget sett i lys av anbefalinger Financial Action Task Force

Det er et regjeringsbesluttet standpunkt at Norge, som medlem av Financial Action Task Force (FATF), ønsker å slutte opp om organisasjonens anbefalinger. PST er av den oppfatning at obligatorisk registrering av pengeinnsamlinger i frivillig sektor vil være en god oppfølging av anbefalingene.

I mars 2014 utga Justis- og beredskapsdepartementet en rapport kalt ”Nasjonal risikovurdering – Hvitvasking og terrorfinansiering i Norge”. Denne rapporten er utarbeidet etter FATFs anbefalinger, og pengeinnsamlinger omtales i rapporten under punktet ”Trusler”.

FATF evaluerte dessuten i oktober i år Norges arbeid mot hvitvasking og terrorfinansiering. I ”Mutual Evaluation Report”, grunnlagsdokumentet for evalueringen, finnes blant annet følgende tiltak og anbefalinger i kapittel 4.6, ”Recommendations on Terrorist Financing and Financing of Proliferation” under punktet ”Terrorist financing”:

c) *”Norway should enhance targeted outreach to the NPO sector on issues on risk, transparency and the standards set out in R8 and continue to support the government/NPO sector consulting in the formulation of regulatory controls for the collection of funds to address the risks posed by unregulated collections.”*

d) *”Norway should enhance the coverage and the implementation of regulatory framework and oversight, including mandatory licensing or registration for those NPOs which may be at risk or which account for a significant portion of financial resources in the sector and a substantial share of the sector’s international activities. This should be done taking into account risks, whilst balancing the need to ensure that such measures do not disrupt legitimate NPO activities.”*

Dette viser at også FATF mener at regulatorisk kontroll av pengeinnsamlinger kan være et formålstjenlig virkemiddel og at Norge per i dag ikke har tilfredsstillende verktøy på dette området. FATF gjentar dette i sitt utkast til rapport fra evalueringen i oktober. De peker der på at en ren frivillig registreringsordning ikke er et effektivt verktøy for å forebygge det misbrukspotensialet, herunder muligheten til terrorfinansiering, som ligger i pengeinnsamling til veldedige formål.

Det foreliggende lovforslaget kan leses dit hen at kontrollen av pengeinnsamlinger minskes og at slik kontroll i mindre grad enn tidligere skal være en myndighetsoppgave. PST mener derfor at høringsforslaget bidrar til at Norge ikke oppfyller de anbefalinger FATF har oppstilt, og at det til en viss grad kan signalisere at Norge ikke tar anbefalingene fra FATF på alvor.

Marie Benedicte Bjørnland

Kopi: Justis- og beredskapsdepartementet